

LAUSUNTO

Dnro 1941/03/2013
5.7.2013

Sisäasiainministeriö

kirjaamo@intermin.fi

marko.meriniemi@intermin.fi

Viite: SM023:00/2012

**VALTIONEUVOSTON ASETUS ESITUTKINNASTA, PAKKOKEINOISTA JA
SALAISESTA TIEDONHANKINNASTA**

Tietosuojavaltuutetun toimisto arvioi asetusluonnosta toimivaltansa puitteissa henkilötietojen käsittelyn näkökulmasta.

Henkilötietojen käsittelystä sääntely

Perustuslain (731/1999) 10 § turvaa yksityisyyden suojan perusoikeutena jokaiselle. Perustuslain mukaan henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Yleinen henkilötietojen suojaa koskeva laki on henkilötietolaki. Jos erityislaissa on tarkoitus poiketa henkilötietolaissa säädetyistä velvoitteista, on säännökset otettava lakiin.

Eduskunnan perustuslakivaliokunta on lausunnossaan PeVL 14/1998 vp (ks. myös (PeVL 25/1998 vp, PeVL 14/2002 vp, PeVL 30/2005 vp, PeVL 12/2002 vp). todennut, että edellä mainitun henkilötietojen suojaa koskevan perusoikeussäännöksen kannalta tärkeitä sääntelykohteita ovat ainakin:

- * rekisteröinnin tavoite,
- * rekisteröitävien henkilötietojen sisältö,
- * niiden sallitut käyttötarkoitukset mukaan luettuna tietojen luovutettavuus ja tietojen säilytysaika henkilörekisterissä sekä rekisteröidyn oikeusturva samoin kuin näiden seikkojen sääntelemisen kattavuus ja yksityiskohtaisuus lain tasolla.

Hallintovaliokunnan, jonka toimialaan henkilötietokysymykset kuuluvat, linjanvedot henkilötietojen käsittelyn sääntelystä vastaavat perustuslakivaliokunnan edellä mainittua kantaa.

Postiosoite	Käyntiosoite	Vaihde	Sähköposti ja kotisivut
PL 800	Ratapihantie 9	029 56 66700	tietosuoja@om.fi
00521 Helsinki	6. kerros		http://www.tietosuoja.fi
Neuvonta	029 56 16670	ma-to 9:00-11:00 & 13:00-15:00	pe 9:00-12:00

Tämä käy ilmi muun muassa hallintovaliokunnan lausunnoista HaVL 16 ja 19/1998 vp sekä hallintovaliokunnan mietinnöistä HaVM 25 ja 26/1998 vp. Hallintovaliokunnan mukaan lain tasolla on ilmettävä ainakin perustuslakivaliokunnan edellä mainitussa lausunnossa mainitut asiat.

Asetustasolla on hallintovaliokunnan kannan mukaan mahdollista antaa rekisterin tietosisältöä täydentäviä ja tarkentavia säännöksiä, kunhan lakitekstin perusteella voidaan riittävän selkeästi päätellä asetuksen tasoisen sääntelyn sisältö. Hallintovaliokunta pitää kuitenkin asianmukaisena lähtökohtana pyrkimystä mahdollisimman yksityiskohtaisesti säätää henkilötietojen suojaan liittyvistä seikoista jo lain tasolla.

Perustuslakivaliokunnan ja hallintovaliokunnan edellä mainitut linjanvedot henkilörekistereiden ja henkilötietojen käsittelystä sääntelystä on otettava huomioon myös silloin kun tällaisia säännöksiä on tarkoitus sisällyttää erityislainsäädäntöön ja kun erityislainsäädännön säädöksiä ja niiden mahdollisia tarkistamistarpeita arvioidaan.

Esityksen arviointi

Henkilötietojen käsittelyn osalta esitetään säädettäväksi pääosin pöytäkirjoihin merkittävistä tiedoista. Eräissä esityksen kohdissa säädettäisiin kuitenkin, että tiedot on kirjattava ilman, että käy ilmi mihin asiakirjaan tai henkilörekisteriin kirjaus tehdään. Tämän vuoksi esitetyn asetuksen kohdan suhde henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annettuun lakiin (761/2003) ja viranomaisen asiakirjoista annettuihin säädöksiin jää osin epäselväksi. Kiinnitän huomioita erityisesti seuraaviin kohtiin:

Esityksen 1 luvun 1 §:n 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi mahdollisuudesta tallentaa ilmoitus automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävään henkilörekisteriin. Säännöksestä ei käy ilmi mihin henkilörekisteriin ilmoitus olisi tarkoitus tallentaa.

Esityksen 2 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, on kiinniottamisesta ja pidättämisestä kirjattava mm. henkilötietoja. Esitetystä säännöksestä ei käy ilmi mihin kirjaus tehdään.

Esityksen 2 luvun 2 §:n mukaan tuomioistuimen on kirjattava vangitsemisvaatimuksen saapumisaika taikka suullisesti tai puhelimitse tehdyn vangitsemisvaatimuksen tekoaika sekä vaatimuksen tekijän ilmoittama epäillyn kiinniottamisaika. Esitetystä säännöksestä ei käy ilmi mihin kirjaus tehdään.

Postiosoite	Käyntiosoite	Vaihde	Sähköposti ja kotisivut
PL 315	Albertinkatu 25 A	010 366 6700	tietosuoja@om.fi
00181 Helsinki	3. kerros		http://www.tietosuoja.fi
Neuvonta	010 36 16670	0100 862 05	ma-to 9:00-11:00 & 13:00-15:00 pe 9:00-12:00

Esityksen 2 luvun 4 §:n mukaan ilmoitus matkustuskiellosta on tallennettava poliisin tietojärjestelmään. Tietojärjestelmällä tarkoitetaan ilmeisesti henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 2 luvun 2 §:ssä tarkoitettua poliisiasian tietojärjestelmää.

Esityksen 3 luvun 13 §:n 2 momentin mukaan tietolähteeksi hyväksytty henkilö on rekisteröitävä. Esitetystä säännöksestä ei käy mitä rekisteröinnillä tarkoitetaan. Onko kysymyksessä esimerkiksi merkintä henkilörekisteriin, pöytäkirjaan tms.

Esityksen 3 luvun 20 §:m mukaan keskusrikospoliisi ja suojelupoliisi sopivat pakkokeinolain 10 luvun 47 §:n 2 momentissa ja poliisilain 5 luvun 46 §:n 2 momentissa tarkoitettujen rekisterinpitäjien kanssa harhauttavien tai peiteltyjen rekisterimerkintöjen tekemisen ja niiden oikaisemisen yleisistä periaatteista. Henkilötietojen käsittelyn näkökulmasta rekisterimerkintöjen sekä myös väärin pakkokeinolain 47 §:n 2 momentin tarkoittamien väärin asiakirjojen valmistamisesta ja hävittämistä tulisi sopia selkeät menettelytavat. Tämän vuoksi edellä ”yleisistä periaatteista” tulisi korvata ilmaisulla ”yksityiskohtaisista menettelytavoista”.

Ylitarkastaja Heikki Huhtiniemi puh. 029 56 66749 antaa tarvittaessa lisätietoja.

Tietosuojavaltuutettu

Reijo Aarnio

Ylitarkastaja

Heikki Huhtiniemi

Tietosuojavaltuutetun toimivalta

Henkilötietolain (523/1999) 38 §:n 1 momentin mukaan tietosuojavaltuutettu antaa henkilötietojen käsittelyä koskevaa ohjausta ja neuvontaa sekä valvoo henkilötietojen käsittelyä tämän lain tavoitteiden toteuttamiseksi ja käyttää päätösvaltaa siten kuin tässä laissa säädetään.

Henkilötietolain 40 §:n 1 momentin mukaan tietosuojavaltuutetun on edistettävä hyvää tietojenkäsittelytapaa sekä ohjein ja neuvoin pyrittävä siihen, ettei lainvastaista menettelyä jatketa tai uusita. Tarvittaessa tietosuojavaltuutetun on saatettava asia tietosuojalautakunnan päätettäväksi taikka ilmoitettava syytteesen panoa varten.

Henkilötietolain 40 §:n 2 momentin mukaan tietosuojavaltuutetun on ratkaistava asia, jonka rekisteröity on saattanut 28 ja 29 §:n nojalla hänen käsiteltäväkseen. Tietosuojavaltuutettu voi antaa rekisterinpitäjälle määräyksen rekisteröidyn tarkastusoikeuden toteuttamisesta tai tiedon korjaamisesta.

Tietosuojavaltuutettu valvoo yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain (työelämän tietosuojalaki) (759/2004) 22 §:n mukaan lain noudattamista yhdessä työsuojeluviranomaisten kanssa.

Sähköisen viestinnän tietosuojalain (516/2004) 32 §:n mukaan tietosuojavaltuutetun tehtävänä on valvoa mm. lain 7 lukuun (26-29 §) sisältyvien suoramarkkinointia koskevien säännösten noudattamista.

Postiosoite	Käyntiosoite	Vaihde	Sähköposti ja kotisivut
PL 315	Albertinkatu 25 A	010 366 6700	tietosuoja@om.fi
00181 Helsinki	3. kerros		http://www.tietosuoja.fi
Neuvonta	010 36 16670	0100 862 05	ma-to 9:00-11:00 & 13:00-15:00 pe 9:00-12:00